

„SLOVENSKA MATICA“

LJUBLJANI.

V Ljubljani, dne 26./12 1908.

Vlož. št.

Kolecenjini govor
profesor!

Tu vam svo povelja prebna
mene Oton Zupancič
nepoz. "Nar. pesnik".
Neslo morda celo!

Z od. priporočjen

O. F. J. J. J.

O. F. J. J. J.
v. l.

Vse prepisano

Velečeni gospod profesor!

Posiljam vam nekaj stroških verzov, ki sem jih napisal po spominu; jamčiram pa za natančnost, kajti znam jih na pamet bolj nego očimati. Vsi so iz doajetusa s črnomelj, o kem okraju, razven tistih, kjer je prepisano "Vintca". Vsi vem da niso za javnost, gladi za našo ne, upam pa, da vam osebno ustrezajo, ako vam jih slau na razpolago.

Ker nimam Peteršmika, sem sestavil akcente po svoji mudi, da jim sami nasledite pomen. "ó" se izgovarja skoraj tako kakor "u" (zato se n. pr. "puž - muž (móž)" rima. Doštel sem opazke, ki sem mislil, da vam bodo dobro stóle.

Ako bi želeli se kakih prjavit, sem vam z veseljem na uslugo.

Z odličnim spoštovanjem!

V Brezovcu, 18. XII. 1908.
Römersb. 30.

J. Poljan

vece
prepisano

*

Napelyívauje. (Drazatus.)

1

Zelo priljubljeno, koje "napelyíati." Dela se to po formuli; te so mi znane:

I. Prvi iztegne meziner: "Ja bi lébe s tem napelyíal!" — "Pa nébi!" — "Máčko jébi!" (elverjetno, a resnično! Otavri! In najneverjetni, najre je to, da smo bili pri tem čisto nedolžni, čeprav smo vedeli, kaj pomeni ta beseda.)

II. * "Rèci: si kèrica po duple léce!!" — Douji ponovi. — Prvi: "Očá ti se na rážnje pèce." (Nam., očá "ludi, čáča.")

III. "Rèci: káj?!" — "Káj?" — "Primi obrèk za kráj!" — "Rèci: káko?!" — "Káko?" — "Primi obrèk za kváko!" (kváka = vlijúka.)

Njauke.

Samo dve znam v verzih.

1. Visoko je, stèbelo je, Drazatus.
máčka góre gléda. (Slamina.)

2. Štiri, štiri: séci, Vinica.
pèce, šestó: pùložiti,
sedmo, ósmo: upatiti,

i devéti: pripikáč. (Orauje. Voli — vsak po štiri noje; petó, šestó pil: repova, s katerima mahata; sedmo, osmo: ti, sti, ki krepeli — z obema rokama; devéti — požajac.)

"Séci", mi slim, da je imperativ glagola "setati." Ko sem to slišal, sem bil že na vrti gimnaziji, zato sem prešal, kaj je to "séci." — "Ta, ko, da grédo." je bil odgovor.

Kje bo jutri masa?

Kranjč kranjico prasa;
"Kje bo jutri masa?"

— "Sovi na Treati,
pri Mariji glati,
doli na planini,
pri oveti Katarini."

Katarina / Barbara,
kak si cibke varvala?
Ena ti je skradena,
v beli peči pečena,
v čuni (čuni?) goti svedena.

Pipa - pipalica.

Vsi počenejo, vsak upre po dva prsta (kazalec in sredinec) ob tla, eden
šteje po prstih (na en verz pride en prst.)

Pipa,
pipalica,
na volē
na kolē
na stobēne
~~pālīce~~ pālīcē.

Čiji rool?
Teja Franca
Radovanca. —
Zov' te mi ja
na večero,
ne dajte mi
večerati
ni pod kuro
pogledati.
Zajlovce,
majlovce,
ajol na vojsko!

Tistih besed, ki jih ti ne razumeš, ne razumeš
ni jaz.

^{odgovorje}
Čudno, da se govori "Zajlovec, majlovec",
sločin s govornu v tem slučaju navadno a. (pajla,
rec.)

Na katera je se je izteklo, zadene enega na rame, in oni, ki je štel, ja
izprašuje; on odgovarja; tako: Mož, kaj nosite? — Vrēce. — Kaj v
vrēce? — Klopke. — Kaj v klopke? — Žla. — Kaj v žli? — Konec.
— Kaj v konce? — Kus. — Brčite jo na tla! ... Vrže jo na tla, če
jo more, če ne, vrže nō njeja. (Vrēca je na belokranjskem orodnjeja
spola; zelo čudno se mi je zdelo s računici: Trgovci kupi vrēce soli à ...)

3

4

Kakko na Tanci Gori zvoní,

Starí Klómen
zájca obíl,
káj me bo žalón?
Rěpa i fajón.

Kadar najde stork potja.

Přij-miř,
přikáži mi štíri rože,
dã ti kúče ne razbijem!

Božjenu volku.

Boži vólk, kã ti mláoda?
(Kamur odleti, tam mu je „mláoda“ = nevesta.)

„Starički“ v vinogradu pójó:

Čin - běl,
mořkotel.

Ženin.

Gyprás,
kám krevojás?
Včlovčestvo
po nevěsto,
v Němštko dõtko
na porõtko,
v Němške Gradce
po se svátce.

„V Němške Gradce“ pač samo radi rime plural.
Gradec je „Němški Gradec“, kãkvo menda tu
di drugim Slovencem.

Mlatiči.

Tõpa - lõpa,
mlátcem krõpa,
dãci mlínce,
bãbam žjãnce!

„krõpa“: radi tekta; sicer krõpa.

Tepeštko je Tepeške.

Rešite se, rešite se!
žbrãvi, vesãli,
žusti, debãli,
ž vãcãmi kãma
ž mãnjemi grehã,
ž vãcãmi kãmadã.

4 (5)

Kokosarjem (ki kupujejo jajca in kokosi po Zeli krajini, po navadi od Velikih Lasč doma) pa tudi vsakemu Petru.

Petar - Šetar, kokosar,
joni žabo na vsaj,
ka je žaba tista,
Petar jo pohvasta.

Nemestr, na vsaj "se pravi tudi
"za ohtar."

Anam

Anka - Požanka,
Todičeva šci,
kè se sako nič posci!

"šci", tudi "či" = "hei".

Matiji

Matija - Mataja
kobilu napaja,
kobilu postkoči,
Matija srit skoci.

Zeli sem mi, da sem čul do tudi drugod po krajini,

"Popololanjini prokem." = solarečki pravega razreda; svoji kupijo nosijo
Dica, rit vam kléca!
(v Sorbici, in kadar seho, jim "klécajo" (ropstajo) kamenčki (Griffel) in srincinčki v ceri (Büchse.)

Kostličkarju (Slovak - puškrovec.)

šonce vezati!
kotle kypati!

"Vezati - kypati" - naglas slovinščino, da se izgovarja v tem slučaju rimi na "jubo", "kléca", slovinščino sicer "kléca".
čisto drugi neč s navadnim govorom, slovinščino - slovaški.

Cijanom

Ale, trate,
na zelene trate!

"zelene", ta akcent bi se tu lahko pravzaprav izpustil; glavni akcent je na "na". Luu-u. naravni akcent je "zelene" za indefin., "zelene" za definit. obliko.

Kranjca

Kranjce rešo seje,
žaba mi se smeje.

"Mici, žaba rešata,
nè tui moje reše smrešata!"

"mi". Spominjam se, da sem čul do od dekca iz južne strani krajinske fare, kjer se govori tako, in ne "mè", kakor s doaj. "Smrešata" - ne vem, kaj pomeni; ker sem bil takrat osem maj, hui, sem si kar mislil "obirala" in bil s to pred, stavo zadovoljen.

Gyoras

Gyoras,
kam krečjas? -
Velovo mesto
po nevesto,
v Nemško dočko
na poroko,
v Nemške Gradce
po se ovdce.

znana tudi v Kirnici.

Konec navedenih.

~~X~~ Nagajivke.

5

(3)

Seljanom.

(Sela, vas pri Dragatčinu.)

Seljan,
votomeljan,
ljubkuje votal,
pietke kripal.

Obosanom

(Obok, občina pri Doj.)

Obosani lãti
pred našemi vrãti -
kaj jem cẽmo olãti?
Dočka na lojãti!
Kẽ pa cẽmo zẽti?
V turpustkem sekretu!

"Tãti, vrãti" - akcent govora. "Dãti, lojãti"
samo zato, ker se napol poje; sicer "olãti, lojãti".
"našemi" istotako ritmu na jubo nam. navad.
"neja, našemi."
"kẽ" = "kje".

"Turdu" - star grad v bližini.

Bojancanom.

(Pravoslavna, "vlastka" vas Bojanci.)

I. Vlãh

prãdi prãh,
sãri lãco, -
- bojme nẽco, -
trãj trãvo,
brãdi rit!

II.

Ńtac nãs,
kõji jãsi
nã nebãsi(h)!
Põj se obesi
na vlastki lãsi,
lãsa se grãsi,
põpa zãduãsi.

"zãduãsi" rãdi rãme in menda, da je boj po vlastko;
navadni akcent: "zãduãsi".

Ribnicanom.

France - Rãnce ? Ribence,
olãla lãnce piskãrce,
rẽnje - pokrãvãcẽ,
?mã pãsrãne hlãcẽ.

Tu so akcenti poprãveni - kakos oi paã muãli
belobã. obok ribniãki naglas.

navadni govor: pokrãvãcẽ, pãsrãne, hlãcẽ.
"mã" - sicer "ĩma". Vidim, da je pecem zãne.
Sena, ne samoodna.